

Malmö Konserthus

Torsdag 17 mars 2011 kl 19.30

Musik som berör

MALMÖ SYMFONIORKESTER
OKKO KAMU, dirigent
SAMULI ÖRNSTRÖMER, cello
MARIKA FÄLTSKOG, konsertmästare

JEAN SIBELIUS (1865-1957)
Tapiola / 18 min

EDWARD ELGAR (1857-1934)
Cellokonsert e-moll op 85 / 30 min
Adagio - Moderato
Lento - Allegro molto
Adagio
Allegro

PAUS

IGOR STRAVINSKIJ (1882-1971)
Symfoni i tre satser / 22 min
Overture. Allegro
Andante - Interlude; L'istesso tempo
Con moto

Med Malmö Symfoniorkesters och Malmö Konserthus GRATISapp har du alltid en uppdaterad konsertkalender i fickan.

Kvällens blommor
kommer från

Malmö Konserthus

Torsdag 17 mars 2011 kl 19.30

OKKO KAMU
Dirigent

Karriären som dirigent har tagit Okko Kamu överallt i världen sedan han som 23-åring, nästan helt självlärd, vann Herbert von Karajan-tävlingen 1969 och som en del av priset fick göra en skivinspelning med Berlinfilharmonikerna för Deutsche Grammophon. Hans bana till musiker startade dock redan som 2-åring, då han påbörjade sina violinstudier. Fyra år senare, när han alltså bara var 6 år, kom han in vid Sibelius-Akademien. Som barn i en musikerfamilj, pappan var kontrabasist i Helsingforsfilharmonin, mamman var sångerska, både storebror och lillasyster spelade flitigt, omgavs livet och vardagen med musik. Kammarmusicerandet hade en central roll i familjen och det har också lagt grunden till Okkos musikerskap. Han grundade Suhonenkvartetten 1965, som på sin tid var den enda turnerande finska kvartetten. Kamu valdes till

förste konsertmästare vid Finlands Nationaloperas orkester som 20-åring, men han bestämde sig snart för att bli dirigent. Han har sedan varit chefsdirigent för bl a Finska Radions Symfoniorkester, Helsingforsfilharmonikerna, Finlands Nationaloperas orkester, Holländska Radions orkester, Oslofilharmonikerna och Helsingborgs Symfoniorkester. Som gästande dirigent har han arbetat med de flesta orkestrarna världen över. Trots att han aldrig böjt sig för skivindustrins speciella krav har Kamu hunnit med runt 100 inspelningar för olika skivbolag.

De senaste åren har Okko Kamu varit sparsam med sina framträdanden. Han har behållit vissa åtaganden, däribland uppdraget som förste gästdirigent för Singapore Symfoniorkester. Kamu brukar också uruppföra vännen och landsmannen Aulis Sallinenens operor.

SAMULI ÖRNSTRÖMER CELLO

Samuli Örnströmer utbildade sig i cello vid Sibelius-Akademien i Helsingfors. Parallellt kom han så småningom också att studera vid Edsbergs Musikinstitut i Stockholm och erhöles således dubbla solistdiplom 1998. Han har haft Torleif Thedeén, Frans Helmerson och Boris Pergamentsikow m fl som lärare. Utöver detta har Samuli även diplom i dirigering för bl a Jorma Panula vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

Samuli Örnströmer var solocellist i Stavanger Symfoniorkester säsongen 1999/2000 och från och med 2001 är han alternerande solocellist i MSO.

– Att Edward Elgar skrev en så vacker konsert för cello gör att cellister med glädje framför den, jag är en av dem. Och att dessutom få framföra den med en orkester som består av mina kollegor är ju en extra bonus, säger Samuli.

JEAN SIBELIUS

Tapiola

Jean Sibelius fick 1924 ett kompositions-uppdrag från New York Symphony Society, ett bevis på den stora uppskattning som den finske mästaren rönt i de engelskspråkiga länderna. Sibelius närmade sig sin sextionde födelsedag och han hade allt svårare att komponera. Beställningsverket fullbordades visserligen under det följande året och uruppfördes med Walter Damrosch som dirigent i New York den 26 december 1925, men det skulle visa sig bli hans sista orkesterverk. Trots att han levde i ytterligare 27 år komponerade han endast några småsaker efter detta kraftprov. I Tapiola märks ingen konstnärlig avmattning. Kanske var han tvärtom på väg mot nya mål.

Det är den finska mytologins skogsgud Tapio som givit kompositionen dess namn och som leder våra associationer till Nordens djupa och mystiska skiftande skogsvärld. Paradoxalt nog skrev Sibelius denna musik i Italien! Musiken har fått ett impressionistiskt skimmer. Sibelius kanske aldrig skapat en mer raffinerad instrumentation, men är när man tittar närmare mycket strikt sammanhållen till formen. Följande diktrader inleder partituret:

*"Vida de stå där, Nordens dystra skogar,
uråldriga, hemlighetsfulla, i vilda drömmar;
där inne dväljes skogarnas mäktiga gud,
skogsandar binder sin hemliga väv uti dunklet."*

© Tore Eriksson

EDWARD ELGAR

Cellokonsert

Det var under första världskrigets sista år som den sextiotvåriga Edward Elgar – nestorn i det dåtida engelska musiklivet – skrev sin cellokonsert. Sent på hösten 1918 började han arbeta på musiken i sitt hem i London, Severn House, Hampstead, och konserten fullbordades i en hyrd stuga i Brinkwells, nära Fittleworth i Sussex i juni året därpå. Det var sex år sedan han senast skrivit ett orkesterverk (Falstaff) och cellokonserten blev hans allra sista. Hans hustru Alice gick bort strax efter konsertens fullbordande och därmed förlorade han sitt stöd i livet. De sista femton åren var han tyst som tonsättare. Konserten efterföljdes endast av några mindre verk som Empire March från 1924, några arrangemang, två ofullbordade skisser till en tredje symfoni och en pianokonsert.

Världsläget och tonsättarens ålder påverkade tonspråket i konserten. Den innehåller inget av den pompösa paradmusik som vi lärt oss förknippa med hans Pomp and Circumstance-marscher eller granna symfonier. Nej, Cellokonserten op 85 är en höstkonsert, fylld av eftertänksamhet. Själv beskrev han musiken som hans "attityd till livet". Den är alltså mycket personlig och orkestern behandlas mycket ekonomiskt. Lady Elgar skrev i sin dagbok att maken komponerat "underbar, ny musik... sorgemusik som skulle passa en krigssymfoni". Första satsen följer sonatformen och inleds med ett högtidligt recitativ i e-moll som snart leder över till själva huvudsatsen. Soloinstrumentet dominerar stort både musikaliskt och känslomässigt. Men det var många som förvånades över

att konserten inte inleddes med en traditionell snabb sats, utan snarare med en stillsam pastoral. Det korta scherzot är på samma gång skälmskt, omtänksamt och en improviserad fantasi. Spöklikt pådrivande tar orkesterns övriga instrument hela tiden över det som cello påbörjar. Även tredje satsen är mycket kort, endast sextio takter, och mestadels en lugn och lyrisk musik som dock rymmer en lidelsefull höjdpunkt. Finalen är ett optimistiskt och episodiskt rondo där såväl gammalt som nytt material presenteras innan konserten avslutas abrupt med fyra uttrycksfulla ackord.

Elgar diskuterade solostämmans utformning med cellisten i London String Quartet, Felix Salmond, och det var också han som den 26 oktober 1919 uruppförde konserten i Queen's Hall med tonsättaren som dirigent framför London Symphony Orchestra. Det berättas att resten av programmet dirigerades av Albert Coates och att denne tagit så mycket av repetitionstiden att cellokonserten inte hann få den genomgång som behövdes. Framförandet blev därför dåligt, med följd att mottagandet blev mycket svalt. Men denna avoghet vändes snart till framgång och idag betraktas Elgars Cellokonsert som en av de allra finaste av sitt slag. Den släpper oss närmare in på Elgars liv än något annat han skrev och det långsamma partiet före finalens slut är rent skakande. Samtidigt är detta en i alla avseenden tacksam konsert, väl skriven för solisten. Den är luftig och samtidigt briljant orkestrerad.

© Stig Jacobsson

IGOR STRAVINSKIJ

Symfoni i tre satser

Igor Stravinskij numrerade inte sina symfonier. Jo, den första kallade han faktiskt Symfoni nr 1 Ess-dur op 1. Den skrev han redan 1905-1907, långt före genombrottet med baletterna Eldfågeln, Petrusjka och Våroffer. Sedan kom ingen ny symfoni förrän Psalmsymfonin för kör och orkester 1930. Hans tredje symfoni, Symfoni i C, komponerades 1938-1940. Symfoni i tre satser är hans fjärde och sista symfoni.

Stravinskij tog god tid på sig att skriva sina symfonier, den i tre satser påbörjades tidigt i april 1942. Första satsen komponerades i juni och orkestrerades i oktober. Eftersom Stravinskij vid denna tid var bosatt i Hollywood hade han många kontakter med filmregissörer, vilket resulterade i att arbetet med symfonin med jämna mellanrum avbröts av en rad olika projekt som sällan resulterade i något. Men det oanvända musikaliska materialet till filmen Song of Bernadette (man valde musik av en annan tonsättare) använde han i mellan-satsen till symfonin. Musiken skissades i skiftet februari-mars 1943, därefter vidtog en tvåårig paus i skapandet av symfonin. Först dagen efter den första atombombssprängningen blev symfonin fullbordad, den 7 augusti 1945. Uruppförandet ägde rum den 24 januari 1946 när tonsättaren dirigerade New York Philharmonic.

Är det en krigssymfoni? Även om symfonin saknar program var Stravinskij starkt påverkad av världshändelserna och musiken är allvarlig, för att inte säga tragisk. "Första satsen inspirerades av en krigsfilm... om den brända jordens taktik i Kina. Mellandelen av satsen – musiken för klarinett, piano och stråkar, som växer i intensitet och dynamik tills den exploderar i tre ackord – formades som en serie instrumentala samtal för att ledsaga en filmscen som visar det kinesiska folket grävandes i sina fält." Den tredje satsen kommer närmast ett krigsscenario. Inledningen inspirerades av journalfilmer med marscherande tyska soldater, en fyrkantig marschrytm, brassinstrument och ett groteskt crescendo i tuban. Därpå följer en fuga, märkligt stillastående. Den tyska krigsmaskinen börjar gå på tomgång. Avslutningen är tragisk i sin intensitet.

© Stig Jacobsson

Erbjudande till MSO:s konsertpublik

BROMANS GRILL & BAR

Valfri varmrätt i restaurangen före eller efter konsert för 150 kr exkl dryck. Restaurangbiljetten köps i biljettkassan. Har du frågor eller vill boka bord kontakta Quality Hotel Konserthuset, tel 040-664 60 20.

